СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 192. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, вівторок, 19-го серпня 1947. No. 192. JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, August 19, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

КОНТРОЛЯ МАЙНА І ДІЛОВОДСТВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Джерзі Сити, Н. Дж. 18 серпня — Сьогодні, в понеділок, почалася контроля майна і діловодства Українського Народного Союзу. Контролю переводить вибрана на 21-ій конвенції У. Н. Союзу Контрольна Комісія в складі: Дмитро Капітула — предсідник, Володимир Гірняк — заст. предс., Амброз Т. Кібзей — секретар та Іван В. Іванчук і Степан Куропась — члени Комісії.

ХАРЧОВА СКРУТА ГРОЗИТЬ АМЕРИЦІ В НАСТУПНОМУ РОЦІ.

Де Мойн, стейт Айова, 18 серпня. — Цьогорічні жнива в кукурудзяній смузі Америки ледви встоялися серед безупинних змін погоди. У місяці травні були сніги й морози; в червні дощі й повені, а в липні й серпні була посуха. Внаслідок цього всього збір кукурудзи недописав у цих околицях і перший раз за довгі роки продукція жита перевищила продукцію кукурудзи. Тому, що кукурудза це другий харчевий продукт Злучених Держав, треба побоюватися, що в наступному, 1948, році прийде до харчевої скрути в Америці. Посуха триває в цій смузі дальше і збільшає ще дальше загрозу. Урядові чинники приготовляють звіт з положення. Після його проголошення покажеться, який вплив він буде мати на ринок збуту і на фармерів. Коли є обмаль кукурудзи, тоді її ціни будуть високі, а це знову впливає на кошти годівлі худоби й безрог.

СТАЛЕВА ПРОДУКЦІЯ ПІД ЗАМІТОМ ЗМОВИ ЗА ПІДВИЩКУ ЦІН.

Вашингтон. — Федеральна Торговельна Комісія оприлюднила обвинувачення проти всіх важніщих виробників сталі за те, що вони переводилли незаконну змову, яка мала на цілі установляти високі ціни і недопускати до конкуренції в залізних і сталевих виробах. З окрема згаданий в обвинуваченні Американський Інститут Заліза й Сталі з Ню Йорку і його сотня членів. Їм усім доручено обвинувачення і полишено 20 днів часу на відповідь. В обвинуваченні поставлено домагання, щоб вони негайно застановили ці затії, інакше департамент справедливости почне своє поступування.

ПРОВІРЮЮТЬ ЛЬОЯЛЬНІСТЬ ДВОХ МІЛЬЙОНІВ УРЯДОВЦІВ.

Вашингтон. — Від понеділка 18 серпня почалася провірка двох мільйонів федеральних урядовців та службовиків, започаткована ще в березні президентом Труманом, а одобрена опісля конгресом. За складеним пляном провірки всі екзекутивні департаменти й їх помічні бюра мають зладити для Федерального Бюра Інвестигацій листи урядовців і службовців, які вступили до федеральної служби перед 1947 р. Головна увага звернена на льояльність урядовців у Білому Домі, департаменті стейту, скарбу, війни, маринарки, справедливости, торговлі та праці.

КОМУНІСТИ НЕ МОЖУТЬ БУТИ В УРЯДІ ЮНІЙ.

Вашингтон. — Генеральний дорадник Краєвої Ради Робітничих Відносин Роберт Н. Денгам заявив, що він не може признати уряду юнійних відділів, якщо лише один з вибраних урядовців не склав відречення від комунізму у формі афидевиту. „Це не є політика адміністрації, а постанова закону Тефта-Гартлія" сказав Денгам. Коли один із 52 членів екзекутивної ради Конгресу Індустріяльних Організацій не складе заяви, що він не є комуністом, тоді кожна юнія„ приналежна до КІО не матиме права відклику до Краєвої Ради Робітничих Відносин за посередництво в порі. Такесаме станеться, коли місцеві відділи юній не приноровляться до закону. Це відноситься до цілості, заявив Денгам. Отже, як лише один відділ КІО не приноровиться до цеї постанови, тоді всі відділи і головна організація КІО не може мати охорони права. Закон Тефта-Гартлія ввійде в життя з днем 22 серпня 1947 р.

АЙСЛЕР ВИНУВАТИЙ В ОШУСТВІ З ПАШПОРТОМ.

Вашингтон. — Федеральна судейська лава у Вашингтоні після нарад в пятницю 15 серпня признала Ґергарда Айслера винуватим в обмані при виробдюванні пашпорту. За те жде його кара до 5 років тюрми і до $5,000 грошевої кари. Суддя дав Айслерові спромогу внести відклик і зажадати нової розправи. Його вважають за головного агента Москви в Америці. Він уже засуджений на рік тюрми за погорду конгресу, коли відмовився окладати зізнання перед комісією для прослідження Неамериканських Діянь.

ПОТЯГ СВОБОДИ ВИЇДЕ 17 ВЕРЕСНЯ.

Филаделфія. — Для складення Потягу Свободи причиняють жертви й обслуги 52 залізничих підприємств. Потяг виїде з Филаделфії в день 17 вересня, саме в 160 річницю підписання Конституції Злучених Держав. Він переїде 33,162 миль дороги та вступить до 330 міст.

Перше засідання Міжамериканської Конференції в Ріо де Жанейро

Ріо де Жанеюро, Бразилія, 17 серпня — Міжамериканська Конференція, складена з делегатів 20 американських республик, відбуде своє перше повне засідання в гірській місцевості Петрополіс коло Ріо, для складення договору взаємної оборони Американської Півкулі. Начерк договору склала Болівія. У ньому міститься проект поклткання до життя спільного штабу для керування обороною. Складено три комісії, для провірки пляну, після чого він буде предявлений повній сесії до одобрення. Перша повна сесія заповіджена на понеділок 18 серпня пополудні. Важну промову має виголосити секретар стейту Злучених Держав, Джордж С. Маршал щойно в середу 20 серпня. Досі делегати згодилися прийняти делегатів Нікараґви, яка ізза внутрішніх перемін, не була допущена на конференцію. Так само згодилися, щоб Бразилія й Арґентина перевела посередництво між ребелянтами в Параґваю і правильним урядом, проти якого звернена револьта. Згадують, що Злучені Держави вийшли з предявленням, щоб усі держави були зобовязані до солідарности на випадок наїзду, одначе щоб збройну силу постачали лише такі держави, які на це згодяться. У справах поступування прийшло до порозуміння, щоб ухвали конференції западали більшістю двох третин голосів. Арґентина вийшла з домаганням, щоб на конференцію взяти теж і економічні справи та скласти для всіх Америк свого роду Плян Маршала. На це делегат Мексика заявив, що треба наперед скласти договір в справі оборони, а економічні справи лишити до наладнання на Панамериканській Конференції, яка збереться в Боготі з початком наступного року. Делегати Панами пригадали, що комуністичні партії у всіх американських республиках стоять під директивами Москви, отже треба скласти одноцільцій плян для оборони Америк перед наїздом комунізму. Делегати Куби обстоюють своє домагання, щоб виразно означити, що це таке агресія і щоб до агресії зарахувати теж економічну агресію. Генеральний секретар Обєднаних Держав Триґве Лі заявив, що ухвали Міжамериканської Конференції можуть мати рішальний вплив на втримання миру в світі.

АМЕРИКА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ВИБОРІВ В УГОРЩИНІ.

Вашингтон. — Департамент стейту оприлюднив заяву, вислану до угорського уряду з протестом проти маніпуляцій з виборчими лістами для підготовки виборів в Угорщині на 31 серпня.

Катастрофа американського літака на Пацифіку

6 ОСІБ ЗГИНУЛО Й 4 ПРОПАЛИ БЕЗ ВІСТИ; МІЖ ПРОПАВШИМИ Є ДЖОРДЖ АЧЕСОН.

Гонолюлю, 17 серпня. Сьогодні на коротко перед північчю зробив примусову присадку через на захід від Гонолюлю американський військовий літак Бд-17, що летів з Токіо до Вашингтону, везучи 13 подорожних. Закликані на рятунок кораблі і літаки врятували трьох подорожних, ствердивши смерть шістьох інших. Чотирьох подорожних пропали без вісти, між ними визначний американський дипломат, амбасадар Джордж Ачесон, глоова Контрольної Ради Союзників в Токіо та головний помічник генерала МекАртура. Пять трупів витягнено з моря а одного стверджено, як потапав. Амбасадор Ачесон їхав до Вашинґтону на нараду з департаментом стейту та президентом Труманом. Причиною примусової присадки літака, що — як виявляється — був особистим літаком ген. Мек Артура, буда недостача бензини.

ПРЕМІЄР ІРЛЯНДІЇ ДЕ ВАЛЕРА ПРИЇДЕ ДО ВАШИНҐТОНУ.

Дублін, Ірляндія, 16 серпня. Тут офіціяльно повідомлено про підготовку відвідин премієра де Валери в Злучених Державах Америки. Де Валера мав би приїхати до Вашинґтону в половині вересня, відбув би наради з президентом Труманом та зробив би поїзду по Америці, беручи участь в цілому ряді публичних імпрез.

БОЛЬШЕВИКИ СТВОРИЛИ „ВІЛЬНИЙ УРЯД" В ГРЕЦІЇ.

Атени, 16 серпня. (АП). — Маркос Вафтіядіс, командант грецьких комуністичних партизанів, проголосив сьогодні по радіо організацію військового уряду у „вільній Греції". Грецький міністер публичного порядку заявив, що встановлення „бандитського уряду на грецькій територїї" є тільки „комічною маніфентацією радіостанції Гокша-Маркоса", протe, уряд віддає цій події „належну увагу". Речник грецького генерального штабу заявив, що радіовисильня, якою користуються комуністичні партизани та через яку проголошено „вільний уряд", находиться в столиці Альбанії, Тірані. З поодиноких районів північної Греції повідомляють знову про оживлену активність комуністичних партизанів.

СОВЄТИ ЗАКИДУЮТЬ АМЕРИЦІ „ЗЛУ ВОЛЮ" НА КОНФЕРЕНЦІЇ В РІО.

Москва, 17 серпня. (АП). — Від початку між-американської конференції в Ріо де Жанейро в Бразилії, совєтська пропаґанда скріпила свої виступи проти Злучених Держав Америки, закидуючи їм „злу волю" та „задні пляни", головно намагання „накинути цілій західній півкулі військово-політичну перевагу Злучених Держав". Орган совєтської армії „Красная Звезда" закидує сьогодні Злученим Державам „втручання у внутрішні справи країн Латинської Америки". Рівночасно в інших звідомленнях преси, пресової агенції та радія обвинувачується інші країни, теж західної Европи, що вони „продаються" Америці за доляри.

ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ ПРОВІДНИКА БОЛГАРСЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ МИКОЛУ ПЕТКОВА.

Софія, Болгарія, 17 серпня. (ЮП). — Болгарський суд видав вчера вирок смерти на Миколу Петкова, провідника болгарської опозиційної Аграрної Партії. Петкову закидували „змову" проти опанованого комуністами уряду. Крім того Петкову теж „доказали" вину в чотирьох менших справах та засудили його додатково ще на 45 років тюрми і 500,000 левів гривни, позбавляючи його рівночасо громадянських прав. Петкову призцано право зробити відклик від вироку протягом найблищих двох тижнів. Дати виконання вироку смерти ще не встановлено.

ПАКІСТАН ХОЧЕ БУТИ ЧЛЕНОМ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 17 серпня. Вчера повідомлено, що домінія Пакістан того самого дня, як її проголошено незалежною державою (15-го серпня) внесла подання про прийняття її в члени Організації Обєднаних Держав.

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ПОЇХАВ ДО МОСКВИ ПРОСИТИ ХЛІБА.

Москва, 17 серпня. (АП) — Вчера приїхала тут польська делегація на чолі з міністром прохарчвауння В. Леховічом. Завданням делегації є добитися від Москви закупу збіжжя, з огляду на труднощі, які унеможливлюють цей закуп в Злучених Державах.

4,500,000 ТЕЛЕФОНІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ.

Лондон, 17 серпня. У Великій Британії є сьогодні в ужитку 4,500,000 телефонних апаратів, отже один мільйон більще, нім було перед війною. Британські телефони є власністю міністерства пошти.

ПРИЇЖДЖАЄ КОРАБЕЛЬ ЗІ СКИТАЛЬНИКАМИ.

Ню Йорк, 17 серпня. В середу, 20 серпня, має приїхати до Ню Йорку корабель „Ирні Пайл", що везе з Бремергафен з Німеччини 835 подорожних, переважно скитальників.

МОСКВА ВИВОЗИТЬ З УКРАЇНИ ЗБІЖЖЯ І ЖЕНЦІВ

БУДУЮТЬ МЛИНИ, АЛЕ В РОСІЇ.

Москва, 17 серпня (ЮП). — Після рекордового закінчення жнив в Україні, совєтський уряд почав перевозити літаками тисячі трактористів і техніків на Схід, на Сибір та за Урал, щоб там приспішити збір збіжжя, яке вже доспіло. Через Москву кожного дня перелітає літак за літаком, навантажений українськими трактористами, перевозячи приблизно 200 осіб денно на Сибір. Рівночасно повідомлено, що в Російській Совєтській республиці побудовано додатково 430 млинів протягом останніх кількох місяців. 890 дальших млинів в цій же республиці вже викінчується.

Повідомлення про перевіз трактористів і техніків з України на Сибір та про будову млинів в Росії доповняють попередні повідомлення про масове і безпощадне здирство збіжжя від українських селян.

НАДЗВИЧАЙНЕ ЗАСІДАННЯ БРИТАНСЬКОГО УРЯДУ.

Лондон, 17 серпня. — Сьогодні ввечері відбулося спеціяльне засідання британського уряду, який минулого четверга тількищо був розпущений на відпустку. Причин цего надзвичайного засідання офіціяльно не подано, але вважають що йде „загальне положення" в країні та закордоном, головно про можливості нової американської позички. Негайно після закінчення нарад уряду, директор британського банку вилетів до Вашинґтону у спеціяльній місії.

ЧОРЧИЛ ОБВИНУВАЧУЄ ЛЕЙБУРИСТСЬКИЙ УРЯД ЗА КРІЗУ.

Лондон, 16 серпня. — Винстон Чорчил, премієр Британії за час війни і теперішній керівник опозиції, виступив сьогодні по радіо з обвинуваченням проти теперішнього лейбуристського уряду, роблячи його відповідальним за економічну крізу в країні та остерігаючи, що дальша політика соціялістичного уряду зруйнує Велику Британію.

„УКРАЇНСЬКА ПРАВДА" ПИШЕ ПРО КРІЗУ.

Москва, 17 серпня (АП). — „Українська Правда", орган большевицької партії в Україні, розписалася сьогодні про майбутню економічну крізу в світі, яка необхідно мала б повстати в наслідок економічної крізи в Англії та яка у висліді мала б — очевидно — закінчитися банкроцтвом капіталістичної системи в усіх країнах.

СУПЕРЕЧНОСТІ ПОЛІТИКИ СОЮЗНИКІВ В АВСТРІЇ.

Совєти говорять про економічний поділ країни.

Відень, 17 серпня.—„Естеррайхіше Цайтунг", орган совєтської окупаційної армії в Австрії, пише сьогодні про економічний поділ Австрії, звалюючи вину, очевидно, на Америку. До цего поділу, згідно з твердженням Совєтів, мала б призвести американська допомога країні. В газеті робиться теж натяки, що совєтські власті не допустять в свою зону американської контрольної комісії, яка мала б наглядати над розподілом допомоги та що конгрес зробив передумовою самої допомоги.

БОЛЬШЕВИКИ ЙДУТЬ ЗА ПРИКЛАДОМ АМЕРИКИ В СПРАВІ НАЦІСТІВ.

Берлін, 17 серпня. — Сьогодні совєтські окупаційні власті формально проголосили в своїй зоні закон в справі членів націстської партії, що його вже перевели в життя американці. На підставі цего закону дається амнестію всім „малим націстам", іменно низовим членам гітлерівської партії, які не поповнили жодних воєнних злочинів, натомість переводиться основнішу чистку з публичного життя бувших націстських керівників.

ЧАСТИНУ НАЦІСТСЬКОЇ ВОЄННОЇ ДОБИЧІ ПРОДАДУТЬ В АМЕРИЦІ.

Прихід призначений на допомогу скитальникам.

Берлін, 17 серпня. — Частина воєнної добичі націстів, головно дорогоцінні каміння, вартісні античні речі і навіть золото, яке націсти „здобули" зі зубів своїх жертв у концентраційних таборах, все загальної вартости біля чотирох мільйонів долярів, буде вкоротці продане на ліцитації в Америці. Гроші за ці дорогоцінності призначені на допомогу скитальникам, які не можуть вертатися до своїх домів.

МАСОВІ ВТЕЧІ З БАЛКАНСЬКИХ КРАЇН ДО ТУРЕЧЧИНИ.

Істамбул, Туреччина, 17 серпня. — В останніх місяцях, після скріплення большевицького режиму в Балканських країнах, до Туреччини почали масово напливати політичні втікачі, головно з Болгарії та Румунії, користуючись всіми можливими засобами транспорту, з літаками включно. Туреччина дає їм право азилю.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

50,000

Дня 15 серпня Український Народний Союз проголосив кампанію за збільшення числа своїх членів до 50,000. З кінцем липня, Союз начислював 47,156 членів. „Заокруглити" членські ряди Союзу числом 50,000 мусить стати справою чести і обовязку кожного члена Союзу і кожного свідомого українця.

Далекий і славний шлях пройшов наш Батько-Союз за всі 53 роки свого існування. Велику роботу він зробив і велику місію він виконав серед американських українців, але теж велику допомогу дав українському народові і велику прислугу зробив українській справі взагалі. Історія Українського Народного Союзу — це історія американських українців. Союзом вона почалася, Союзом вона пишеться, росте і кріпшає. Союз справді є батьком цілого американсько-українського життя, як в його поодиноких, так і збірних проявах. Український Народний Союз — це американські українці в минулому, сучасному і майбутньому.

Тут не місце на переповідання хочби лише й в найкоротших словах історії Союзу, виконаної ним роботи та його заслуг для американських українців насамперед і для української справи взагалі. Багато книжок про це вже написано й багато напишеться. Тут ми тільки коротко хочемо виправдати наше твердження, що збільшення членських рядів Союзу мусить стати справою чести і обовязку кожного українця в Америці.

Український Народний Союз це громадська організація американських українців в найширшому розумінні того слова. Його завдання — організувати, забезпечувати, працювати, допомагати. В тій цілі він обєднує найширші маси американських українців з одною тільки передумовою: чеснота та вірність американським і українським національним ідеям, які не тільки собі не суперечать, але навпаки, цілком погоджуються і взаємно себе доповняють. Союз організує, бо тільки спільними зусиллями можна досягнути намічену ціль і тільки зорганізованість є сьогодні запорукою кожного успіху. Союз забезпечує, бо тільки збірна турбота і відповідальність за кожного, що потребує забезпечення себе і своїх рідних перед непередбаченими випадками в житті дає людині запоруку, що в часі її недуги вона не буде опущена а в часі смерти її рідні не будуть залишені на призволяще. Союз працює — ви оглянься довкруги себе і ви на кожному кроці побачите сліди праці Союзу, вашої праці. Народні доми і церкви, що густою сіткою вкрили сьогодні всі місцевості, де живуть американські українці, всі імпрези, всі громадські досягнення американських українців, все це якнебудь звязане зі Союзом та його членами. Союз допомагає. Назвімо лише кілька чисел: досі Союз виплатив 8,500-000 долярів допомоги тисячам вдів, сиріт, калікам і всім тим, які допомоги потребували і на неї заслужили. 800,000 долярів видано на публікації книжок та на всякі культурно-освітні цілі тут і в „Старому Краю". А фонди Союзу сьогодні добігають вже 10 мільйонів долярів. Український Народний Союз це єдина в своєму роді запомогова організація, яка не має собі рівної не тільки серед американських українців, але й українців взагалі. Навряд, чи будьколи яка інша і не тільки українська інституція потрапила створити таку синтезу добра користи і так получити особисті інтереси зі загальними. Це є Український Народний Союз і тому членство в Союзі є честю і обовязком.

На емблемі Українського Народного Союзу бачимо жовтоблакитний український прапор схрещений зі зоряним американським, а під сподом дві стиснуті руки. Це є власне, Український Народний Союз. Загальні американські справи схрещені з українськими і дружньо стиснені руки. Це Український Народний Союз на емблемі і в практиці. Ці руки мусять ще більше стиснутися і це є ціллю теперішньої кампанії. Ми віримо і ми переконані, що ми це досягнемо. Ми, члени Українського Народного Союзу.

Історична й праісторична спадщина Америки

Хто памятає Світову Виставу в Ню Йорку з 1939-40 р., той пригадує собі британський павільон з його головним експонатом: Велика Хартія Свобід. Це документ британської боротьби й осягів у змаганні до свободи. На цей документ покликуються тепер народи, що борються за визволення, від гнету володарів.

Недавно зорганізовано фундацію Американської Спадщини під головством Тамеса Д'Арсі Брофі. Вона щойно проголосила програму праці на найближчу майбутність. В оповістці, підписаній предсідником Ради Фундації Вентропом В. Алдричем сказано, що ввесь наступний рік буде присвячений для поширення по цілому краю зрозуміння американської спадщини. Це хочуть зробити практично так, щоб як найбільше число громадян було заінтересоване в цій історично - виховній кампанії. Мають зладити залізничий потяг і в ньому обвезти по цілій Америці повну сотню найважніших документів з американської історії. Між цими документами є копія Деклярації Незалежности, підписана Веняминоm Френклином; є начерк Конституції Злучених Держав з поправками, пороблениmи власноручно Джорджом Вашингтоном і оригінальна урядова копія Хартії Прав — „Бил оф Райтс".

Згадані документи це справді неоцінена Американська Спадщина, яка рівняється британській Великій Хартії Свобід. Це свідоцтва американської еволюції свободи — від найзагальнішого начерку аж до спеціяльних ділянок. Тому зовсім справедливо назвуть Потягом Свободи оцей залізничий потяг, що має обїхати 300 американських міст і привабити мільйони громадян на оглядини.

При цій нагоді відбуватимуться різні манiфестації, під час яких талановиті промовці пригадуватимуть моменти, серед яких оці історичні документи написано. Треба надіятися, що через порівнання Американської Спадщини з теперішньою світовою дійсністю громадяни відновлять свої почування супроти Краю Вашингтона і засвоять собі сентимент для оцих великих документів.

У допомозі для розголосу про прибуття Потягу Свободи в якусь околицю візьмуть участь часописі, радіостації, різні агенції, злучені в одну Раду Розголосу („Адвертайзинг Кавнсил").

∴

Несподівано стала наша Америка теж колискою праісторичної спадщини, яка матиме інше значення для світу, ніж Американська історична Спадщина. Американський Музей Природничої Історії оприлюднив 11. серпня вістку про знахідку у стейті Ню Мексик 40 різних костей праісторичних тварин зперед 60,000,000 літ, отже з так званої Еоценської Доби. Голова наукової експедиції в ці сторони д-р Джордж Симпсон висловив погляд, що це мабуть найбагатша знахідка з цеї доби в цілому світі. Є там кости, які можуть дати ключ до зрозуміння розвитку людини від її найпримітивнішого існування. У знахідці находяться кости якоїсь тварини, яких досі не має жаден музей природничих наук. Це тварина, що жила безпосередньо після вигаснення велитнів-динозаврів, а тому, що досі находили лише частини її костей, цю тварину називають „таємною твариною", хоч у науці для неї прийнято назву „менiскотеріум".

Містодиректор Музею Вейн В. Фонс твердить, що „придбання отих ново відкритих костей, разом з теперішньою колекцією Музею, буде становити найчисленнішу і найціннішу колекцію з Еоценської Доби у світі" і що оця знахідка дасть неоцінену нагоду до студій над розвитком і початком звіринного життя".

Для вияснення доби, з якої ці кости походять, сказав д-р Симпсон таке:

„Саме в тій добі, яка наступила незабаром після загину динозаврів, появилися на нашій землі міріяди менших тварин, одначе розумніших і спосібніших. Це були тварини з теплою кровю і належали до громади ссавців. Студії Доби Ссавців, до якої теперішнє покоління ще належить, відкриває нам прапредків найважніших теперішніх наших животин, а навіть і нас самих, тобто людей. Вони вказують на це, як велика громада ссавців розвивалася і процвітала".

Д-р Симпсон повідомив Музей, що виправа найшла вигаслі роди слимаків, риби, ящірок, вужів, черепах і алігаторів. Експедиція виїхала на працю в 1946 р., а щоб науково прослідити дотеперішню знахідку, вона потребуватиме 10 років. Інша група цеї виправи найшла недавно кістяк дитячого динозавра зперед 200,-000,000 років

Згадана передісторична знахідка це припадок. Одначе цей припадок трапляється саме в часі, коли внаслідок світової війни запропастилася неодна наукова знахідка й тому треба радіти, що в Америці найшлися інші праісторичні памятки, які хоч до деякої міри заступлять пропавші.

Музеї це признаки дбайливости про збереження цивілізації й культури. Америка, як одна з небагатьох країн, що не потерпіла знищення внаслідок війни, стала пристановищем людських цінностей і наукових цінностей.

„Слово до імігрантів"

Филаделфійський католицький **„Шлях"** в своєму виданні з 16-го серпня надрукував під цим заголовком інтересну статтю **о. І. Нагаєвського.** З огляду на актуальність заторкненої в статті проблеми та на саме її схоплення автором, статтю передруковуємо в цілости.

Вас привела сюди любов до рідного краю, а праця для нього стала причиною Ваших тяжких переживань. Ваша любов до рідного краю загартована в Березі Картуській, а сталили її казамати НКВД і Ґестапо.

Ви сто разів відважно дивились смерті ввічі, а жодний ворог навіть найжорстокішими тортурами не змусив Вас виречися працювати, страждати та вмерти для ідеї, якій на імя: Самостійна Україна.

Ця ідея Вам дала силу два роки пережити скитальче напівголодне життя. І там Ви не схилили вділ прапора. Ви всюди гідно й мужно репрезентували український нарід. Цього признання Вам ніхто не відмовить.

Та... нарешті скінчилися дні Вашого скитання. Ви приїхали до Мекки світової демократії, Ви приїхали до Зединених Держав Америки. Ви вже з початку мусите усвідомити собі куди Ви приїхали. І чим скорше це зробите, тим краще для Вас.

Ви переконаєтесь, що тут живуть переважно такі самі як і Ви, що терпіли переслідування в своїй старій батьківщині з причини своїх релігійних чи політичних переконань.

Ви може недавно дивувались, що один американський політичний діяч їздив по Европі та критикував свій власний уряд не пощадивши навіть самого президента. Чи можливе це сьогодні в старій Европі? Що зробили б йому по повороті до Советського Союзу? А його бачите й не думає ніхто ані арештувати, ані стріляти.

Така то Америка. Тут є десятки різних рас, а цілі сотки різних народів та віроісповідань і всі живуть мирно та взаїмно шанують свої переконання.

Сміло можна твердити, що Зединені Держави Америки це сьогодні одинока країна в світі, де є правдива демократія.

В Америці ніхто нікому „не лізе з копитами" в душу, як це бувало в старенькій Европі, головно підчас останньої війни.

Ви покинули рідну Україну та пішли на тяжке та непевне еміґрантське життя. Чому? Бо любите свободу. Ви є правдивими демократами.

Та... вибачте за гостре слово, є багато між Вами людей, що поступають в демократичній країні дуже не по демократичному.

Чому деякі з Вас прийшовши на нову землю самі заражені партійною гризнею ще в дома, а ще більше в бездільному сидженні в скитальчих таборах, хотять пересадити ці свари й крамоли на новому терені? Чи це комусь тут потрібне? Чому деякі з Вас є такі експльозивні в своїх поглядах? Ви самі добре знаєте кілько лиха приносить людям така експльозивність та нетолеранція. **Ані Америка, ані українська еміграція в Америці не потребують їх балакунства та пустомельства. Тут треба праці, праці й щераз праці.**

Чи то принесе яку користь новій прибраній батьківщині та українському народові, як ті одиниці своїм пустомельством піднесуть партійну температуру, що кінчиться на дручках і ножах, як це було в дома?

Усвідоміть собі, що стара зарібкова іміграція в Америці, це національно несвідомі майже люди, що їх біда вигнала з краю за море й вони вже тут вчилися грамоти. Про стару батьківщину вони знають тільки, що там натерпілись злиднів і голоду.

А їхні діти на половину не знають вже говорити рідною мовою. Не диво, бо чи могли їхні батьки навчити їх любити рідний край, коли їх нужда звідти вигнала.

Ви не знаєте історії української іміграції в Америці. Погляньте, хто ходить до московських „православних" церков, подивіться як розбита ця наша іміграція. І знайдете, що причиною того всього була національна несвідомість.

Тут треба витривалої національно - усвідомлюючої праці, а не партійної гризні. Бо ж яку користь матимуть з того старі іміґранти, якщо бандерівці мельниківцям, а мельниківці бандерівцям зачнуть ляти помиї на голову та прати свої партійні бруди? Тут треба заховати трохи більше такту та пристойности.

Даруйте за слово, така сварня ваша, є дуже схожа на сварню дітей, що їх батько лежить мертвий в домовині серед хати, а вони в куті друться за батьківський кожух. І як дуже смішним видається молодому американцеві, що ані не бачив Старого Краю, ані не пережив останніх подій, а бачить, що Ви ламаєте свої голови за двох людей. Вам напевно відомо, що той американець, що чотири роки вибирає свойого президента та всіх урядників і на диво без ножиків і дручків.

І як йому в душі мусить бути неприємно, що молоді люди зі Старого Краю, що мають одну й ту саму ідеологію, вже девять літ бються між собою, за те, хто має бути головою держави, якої ще немає, а якої створення коштуватиме ще море крови.

Українська іміграція в Америці потребує Вашої позитивної та творчої праці, чи то фізичної чи умової. Ви нові іміґранти, хоч часто густо маєте дипломи в торбі, не ходіть з торбою під пахою, шукаючи місця „відповідної" праці й рівночасно сидите на карку Вашим добродіям, що Вам з патріотизму післали афідевіт. Вони тут в Америці вже дещо затратили українське почуття гостинності. Не диво, бо самі гірко працюють на свій хліб.

І не робіться скоро матеріялістами, як один Ваш друг, що одержавши працю в пекарні, жадав від українського товариства грошей за реферат на національному святі, як нагороду за втрачені години. Це все болюче, але правдиве.

Америка керує сьогодні долею світа. Всі американці свідомі того. І як смішно мусить їм бути, що в той час — де йде про бути чи не бути світовій культурі — є люди, що ломлять собі хребти з причини... малих тактичних різниць.

Покиньте свари й крамоли, що коштували вже життя багатьох заслужених патріотів. Будьте певні, що ті всі часи історія розсудить гостро й справедливо.

Деякі з Вас хочуть взяти монополь на УПА. Кажете Ваша УПА? А що Ви тут робите? Якщо Ваша УПА, то Ви дезертир, бо в тяжкий момент Ви її лишили. Ви висланець? В такому разі Ви попали на неправдиву адресу. Америка не потребує *партійних політруків*.

В УПА бореться цілий нарід, а не партія. Америка на партію не дасть Вам ані сотика. Чи можна дати в руки людям гріш, що вже девять літ бються iзза тактичних різниць та не зуміли досі засісти до братнього стола, мимо того, що вони свідомі, яку шкоду для нації приносить їхня партійна гризня.

Кожний подумає, що ці люди нездарні та політично несвідомі, бо можуть англійці договоритись з індійцями, а голандці з індонезійцями — тільки українець з українцем не може договоритись.

Багато з Вас доказали своїми чинами свою готовість до жертв за загальнолюдські ідеали. Всі сили американського народу спрямовані на оборону цих ідеалів, тому працею й трудом зможете причинитись до побіди за ці ідеали та в цей спосіб зробите найбільшу прислугу нашій поневоленій Батьківщині, бо по побіді правдивої демократії над тиранією, засяде вона в народів вольних колі, як суверенна держава.

ПЕТРО ХОРОЛ

НА ТЕРНОВИХ ДОРОГАХ СОВЄТСЬКИХ

6)

Давно ці камери не бачили мешканців. Використовувати їх стали лише тепер з наказу начальника Вологодського Г-ПУ Михайлова. Його заступник Конічев до нас приїздив майже щодня. Я особисто інформував його про льохи, про поводження з нами, але він казав, що нічого не може змінити. Лише коли з льохів на подвіря почав виходити нестерпний трупний сморід Конічев наказав звільнити льохи від трупів. Щоночі фура вивозила їх двічі, а ми, увязнені, виносили і вантажили її страшним вантажем.

В камерах ми замкнені не були й могли ходити по вязниці й у дворі. Мордування продовжувались.

Разом з моїм земляком учителем, ми склали листи Сталіну, Молотову, Калініну, Криленку, а копії їх передали Вологодській та Московській організаціям професійних спілок.

Скоро з Москви прибула комісія з трьох у цивільному. Я мешкав у 48 камері разом з 63 іншими. Була неділя.

До камери увійшло начальство.

„Хорол", — крикнуло.

Я підвівся з третього поверху нар.

У білій з засуканими рукавами сорочці, з течкою в одній і папером у другій руці начальник грізно зміркував мене очима. Без головного вбрання, з росхрістаним коміром. Товстий, низького росту. З ним — ще два.

В камері мертва тиша.

Наказали всім сидіти спокійно, а мені йти за ними.

„Це ти написав купу заяв"?

— Я написав лише шість, відповідаю.

„Чи багато людей знає про твої заяви?"

— Вся вязниця й Московський та Вологодський Союзи професійних Спілок.

Якщо написаного не ствердиш, — будеш суворо покараний. Наведи факти, що про них писав.

Я сказав, що половину написаного вже забув, бо щодня нові факти й нові жертви.

В цей час ми підійшли до бічних сходів, що вели до першого поверху. На сходах — вже потемніла невелика калюжа крови.

Я пояснив:

Вчора тут проходив комендант Морозов з одним помічником. Назустріч йшла жінка з немовлям на руках і несла зупу, що зварила в лазні. Варити було заборонено. Зляканa жінка хотіла утекти, круто повернулась і люпнула зупою на підлогу. Комендант нагнав її й з силою смикнув за волосся. Жінка упала і головою вдарила о східці. Голова розбилася, а мозок розлився сходами вниз. Дитина лишилася живою. Це було на моїх очах і разом з іншими чоловіками я відніс труп до льоху. Вони викликали заступника коменданта, взяли ключі і наказали вести до трупа. Я знав де він, але рішив завести спочатку в інші камери.

Відчиняю вхід до підземелля. Важкий дух ударив у голову, здавив груди.

Відкриваю першу камеру праворуч. На бетоновій підлозі вода: По середині якась купа. На трупові лежав другий, непритомний з побитою головою. У спіднього голова розбита, вилізно вибите одно око, розчавлений ніс, Інший сидів на високому вікні, привязаний під руками до грат. Він сам себе привязав, щоб дихати свіжим повітрям і не впасти на підлогу у червонувату смердючу воду. Коли відвязали його від грат і винесли на подвірря, тяжко було пізнати хто це. Зарослене бородою обличчя було в крові, що вже почорніла. Скривавлене вбрання присохло до виснаженого тіла.

Скоро він почав ворушитись, а пізніше прийшов до свідомости. Байдужими божевільними очима оглядав присутніх. Коли начальник нахилявся до нього, і питав, він боязко помутнілими очима дивився на нього й підіймав руки, ніби захищаючи голову, сидів на землі і мовчав. Нічого від нього не могли довідатись. Найшлася і закричала його дружина.

Другий лежав поруч, не ворушився, але дихав. Груди чуть помітно підіймалися й спадали.

Хтось з присутніх, що оточили винесених, пояснював комісії, що цих двох били і вкинули в льох у вівторок. Коли їх вносили до камери, там уже був один, ще живий.

Дика злоба й сміліcть гнали мене до інших камер.

Відчиняю іншу. Жіноча.

Під стіною — сивоголова бабуся. Їй 85-90 років. У брудній українській сорочці. Клацає зубами, божевільна.

Її винесли на двір, посадили, скинули сорочку: На тілі були невеликі, дрібні криваві ямки. Сорочка і тіло, густо вкриті вошами. Певно вони повиїдали ті ямки. Не звертаючи ні на кого уваги, вона повільно збирала їх на собі, клала в рот, їла.

Товстий у *білій* сорочці скривив очі, відвернувся .

Ця лишилась від попередніх транспортів, бо на пароплаві й баржі вантажили лише стрижених.

Посланці з Москви в дальші камери не пішли, наказали їх звільнити.

Того дня було винесено з камер 22 чоловіки та 7 вийшли самі, що могли ще ходити.

Мені повірили. Допитували.

(Продовження на стор. 4-тій).

Якою має бути церковна мова?

Кожний народ, крім звичайного буденного одягу, має святочні шати, що в них він одягається і цим створює собі святочний настрій. Святочні шати нарду — це символ його фізичного й духового відпочинку, символ духовної радости й естетичного задоволення; нарешті, символ національних традицій, національної єдности. Ми не знаємо такого народу, щоб святочні шати не виявляли його національних ознак, що з діда-прадіда оберігаються як найдорожчі національні святощі.

Те ж саме треба сказати й про мову. У кожного народу є дві мови або, вірніше, два стилі мови — стиль буденний і стиль святочний, урочистий. До останнього належить і церковний стиль. А на цій підставі можна умовно говорити й про церковну мову. Як загальнолітературна мова є мовою культурих зносин народу, так і церковна мова, як своєрідна галузь культурної (літературної) мови, є мовою виконання вищих духвних потреб народу, мовою богослужіння.

Перед нами стоїть проблема української мови в церковному богослужінні. Цю проблему поставило саме життя і якраз тоді, коли українська Церква знову повернула собі незалежність і здобула можливість жити своїм національним життям, оберігаючи найкращі традиції українського народу.

Отже, стало питання про свою рідну церковну мову. Такої мови не було, бо стара українська церковна мова не могла так швидко відродитись в часи бурхливого розвитку подій. А коли б і відродилась, то не могла своєю старою формою цілком відповідати вимогам сучасности. Треба було негайно взятися до перекладів богослужбового тексту на живу мову українську. Так і зробили щирі побожні оборонці української національної Церкви.

Але чи можна бути певним, що ці переклади, зроблені, можна сказати, нашвидку, цілком задовольняють вимоги церквного стилю, церковної практики? Чи можна таку мову назвати церковною мовою в найширшому розумінні цего слова? Чи можна назвати церковною мовою ту мову, яка раз-у-раз підправляється в друкованих служебниках рукою священика, що відповідно до свого власного мовного смаку, для збереження більшої урочистости стилю, подає свої субєктивні корективи?

Ясна річ, що не можна! Не можна тому, що переклад богослужбової книги — це не переклад літературного твору. Та й літературний твір не завжди можна перекласти пристійно з збереженням стилю індивідуальних творчих особливостей письменника. А що вже говорити про богослужбову книгу, яка вимагає не тільки точности перекладу, але й збереження урочистости стилю та найдрібніших словесних засобів, що їх не може мати в собі ні одна жива розмовна мова.

Жива мова в Церкві! Як гарно звучать ці слова для того, хто усвідомлює національну вагу цієї події! Але не треба забувати, що при запровадженні живої мови в церковну практику ми раз-у-раз натрапляємо на дуже великі перешкоди. Церковна практика має безліч своїх релігійних понять, які не можуть вкластися в наявні лексичні й фразеологічні засоби живої мови, не кажучи вже про урочисто-стилеве значення деяких зворотів, для яких немає відповідних форм у звичайній розмовній мові.

Невичерпним джерелом для цього може служити староукраїнська церковна мова, що віками виховувала собі стилістичні засоби для позначення релігійних понять, що їх нам у великій кількості передала візантійська Церква, а також і тих, що виникали вже на українському грунті в міру ширення християнства та християнської науки.

Оцінивши ролю староукраїнської церковної мови в творенні нової церковної мови, ми уникнемо тієї безпощадности, на яку так часто можна натрапити при перекладах богослужбового тесту. Для нас не матиме тоді принципового значення, чи перекласти, наприклад, старословянське слово „Приснодева" українським „Вседіва", чи може й залишити без перекладу, лише в українськім фонетичнім оформленні „Приснодіва". Стилістично краще сказати: „Ти еси Бог наш..." (з архаїчним дієсловом „еси"), ніж „Ти є Бог наш".

Таких прикладів можна було б навести чимало, але й без того незаперечним є той факт, що творення нової церковної мови має відбутися на широкій основі як живої мовної стихії, так і давньої української книжної традиції, як невичерпного джерела урочистости церковного стилю. Не можна звести всю урочистість церковного стилю до стилю лише розмовної мови. Це може помітити навіть неписьменна наша селянська жінка, яка з побожністю ставиться до церковних традицій. В таких випадках вона скаже: „Це дуже все по-простому". І це цілком зрозуміло: адже й вона, трудівниця нашого народу, хоче відпочити від важкої праці й хатніх турбот у святочному настрої, почути святочне урочисте Слово Боже і в цім знайти відраду для душі!

Це не означає, що українська мова, жива мова нашого народу, позбавлена рис урочистости. Українська мова має свої стилі, вона має свій народньо-поетичний стиль, який своєю красою ледве чи може мати собі рівний стиль будь-якої іншої словянської мови. Цей народньо-поетичний стиль і є тією святочною прикрасою нашої мови, яка створює відповідний настрій у нашого народу в часи дозвілля.

Але крім того, українська мова може мати й свій церковний стиль, що створює настрій у людини під час її молитовного єднання з Богом. Цей стиль треба створити, виробити. Це — проблема нашої церковної мови. Не час тепер сперечатися, яка мова краща з погляду національних інтересів українського народу — стара українська церковна мова чи сучасна жива мова народу, бо питання це все вирішила сама історія. Найкраща та мова, яка найбільш зрозуміла народові і яка своєю структурою найкраще відповідає вимогам церковного благочестя, давнім традиціям Української Церкви і новим національним інтересам українського народу, що схилив чоло перед високою Святинею — рідною Церквою.

Проф. **П. Ковалів.**

Обєднані Держави — права людини—людське сумління

Комісія Людських Прав при Обєднаних Державах, на чолі якої стоїть пані Ф. Д. Рузвелт, має одне з великих завдань, що взяли на себе О. Д. згідно з чартером тої організації. Це завдання — поширення основних людських прав та свобід для всіх, „без огляду на расу, рід, мову чи релігію". Не легке це завдання до виконання, бо що вважається правом людини в одній країні, не признається в другій.

Тому діяльність Комісії треба розглядати в світлі загальної цілі— запевнення „гідности й вартости людської істоти" та в світлі різних поглядів на те, як до тої цілі дійти. Треба прислухатися також і до надій окремих осіб та груп людей, які є предметом утисків, несправедливости та інших проявів порушення прав людини. Обєднані Держави дістають зі всіх кінців світу заяви, скарги, протести проти порушень людських прав. Хоч сама Комісія не може нічого зробити в тій справі, проте звернулася до генерального секретаря з жаданням зробити довірочний список тих скарг, яким користується пляновий комітет Комісії, підготовляючи міжнародний бил прав.

Згаданий пляновий комітет призначила п. Рузвелт після першого засідання Комісії Людських Прав, минулої зими в Лейк Соксес. (Засідання на весні 1946 року було тільки підготовчим). Соціяльно-Економічна Рада доручила Комісії виготовити проект міжнародного билу прав людини. Тоді ж було створено дві важні під-комісії, одну в справах свободи інформації та преси, другу — в справах меншинових та дискримінації. Правда, міжнародний бил прав — наколи б його дотримувалися — вирішував би справи меншинові та дискримінації проти осіб без огляду на расу, рід, мову чи релігію, але для опрацьовання такого билу правдоподібно піде багато часу. Тому створено цю другу під-комісію, яка зможе уділити відповідну увагу питанням меншиновим та дискримінації.

В склад плянового комітету увійшли члени Комісії Людських Прав, які заступають Австралію, Хіни, Чіле, Францію, Лібанон, Велику Британію, Злучені Держави та Совєтський Союз. Комітет зійшовся 9. червня, але, хоч йому доручено підготовити проект билу прав людини, він за це не орався, головно тому, що виявилося різне розуміння самого слова „бил". Деякі делегати надавали йому значення міжнародної договди, якою були би звязані члени-держави. Інші розуміли його як декларацію, що мала би тільки моральне значення. Зогляду на ці розходження комітет спромігся підготовити тільки декілька помічних нарисів проектів, які передав до Комісії.

Одним з найбільш важних серед них є проект деклярації головних принципів, що мають зробити Загальні Збори Обєднаних Держав. Другий — накреслює основи міжнародної договди.

Між правами, згаданими в проекті декларації, є: право на життя; на рівність; на правність особи (законне признання прав і обовязків); на пристановище (право азилю); на національність; на персональну власність. В кількох відділах пояснюється, що таке закон, політичне право, право брати участь в державних справах. Поміж основними свободами згадано: свобода поглядів та зібрання, свобода від рабства, релігійна свобода, свобода руху й організовання. З соціяльних та економічних прав згадано „право виконувати корисну громадську працю" та право на соціяльне забезпечення, освіту й відпочинок.

В нарисі проекту міжнародної договди згадується: право на життя, свобода від рабства й тортур, право на волю й суд, право переїзджати, право юридичної особи, свобода поглядів, зібрання й вірування.

Комісія Людських Прав має дістати матеріял від свого плянового комітету при кінці біжучого року. Пані Рузвелт висловила надії людей по цілому світі, коли казала: „Я надіюсь, що ми охопимо стільки прав людини, скільки буде можливо, знаючи, що вони мають різне значення в різних країнах, але сподіваючися, що ці різниці будуть все більше зближуватися в наступних роках".

Загальна Рада — ФЛІС.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВІЙНА МУРАШОК.

Перш усього засилаю мій милий привіт „Свободі". Дальше скажу про те, що мене заінтересувало після прочитання в „Свободі" статті про життя звірят і комах. Я тепер перебуваю на Фармі Колонії й тому маю нагоду придивлятися життю мурашок, яких я находжу купами на хіднику. Ось наложив я окуляри й приглянувся, як вони живуть.

На перший погляд завважав я, що там було багато нежививих мурашок. Інші вели війну, але не оружжям, не скорострілами, щоб убити як найшвидше. Вони єднаються в загін по 4 комахи і нападають разом одну. Одна зловить у рот одну частину нападеної мурашки, друга зайде з заду і тягне в свій бік і так змучать разом нападену комаху, що вона не має сили рухатися. Навіть, як мурашка була вже забита, то її вороги ще прийшли подивитися, чи вона не рухається. Аж як переконалися, що забита вже не віджиє, тоді розійшлися кожна у свою сторону. Таку то війну провадять мурашки між собою. Лише не знати, про що їм іде.

Давніше я був на фармах у стейті Конетикат, потім у Пенсилвенії і мав нагоду приглянутися отим коникам, що то скачуть по сіні, мають крила й ноги, а мають також і гарну голову. Барва тих коників зелена, така, як трава. Тому коник сховається у траву і його не видко. Аж як рушиш травою, то він тоді скаче. Коник має 4 цалі довжини, а як скочить, то летить як той птах на крилах. Але, як яка пташка прилетить до коника, то він так наїжиться, як кіт на собаку і бє крилами як той яструб.

Раз я працював на фармі в нашій Колонії тай як я стриг живоплоти, завважав на одній галузці щось таке, як зелений листок з дерева. Дивлюся, а то наш коник. Він дивиться на мене, а як я перейшов на другу сторону, то він повів очима за мною і скрутив головою. Я показав це мому наставникові, а він завважав тесаме. Отже мале сотворіння, а яке розумне.

І. С.

Стейтен Айленд, Н. Й.

ЩО ПИШУТЬ?

—o—

ДЕЩО ПРО ВИСЕЛЕННЯ ЛЕМКІВ З ПОВІТУ ГОРЛИЦІ.

З листу, писаного 23. липня 1947 до родини в стейті Ню Джерзі.

Так, найперше вигнали село Бортне, а потім Гладишів і так за порядком село за селом з цілої Лемківщини. Виганяло нас польске військо. Ми сідали на потяг у Загірянах і так заїхали аж на місце без пересідання. Провадило нас військо, яке нами опікувалося і давало їсти нам і худобі, була навіть і лікарська опіка: як хто захворів, або скалічився, того лікували. Так нас завезли на стацію, що звется Сцянка. Ми їхали цілий тиждень. Там нас поділили по кілька родин до дворів. По дворах, де засіяно, там нема мешкання, або противно, де є мешкання, то нема засіву. Так наших 12 родин прийшли мешкати до стайнів, стайні добрі, поля багато, але все пусте. У стайнях нема ні вікон ні дверей ані печі, вітер дує. Засіяно лише 15 гектарів жита ярого і троха ярцю, що маємо робити? Їмо те, що привезли з дому, а як дальше буде, то я самий того не розумію. Але хай діється божа воля. Кажуть люди: „Бог дав, Бог узяв".

Ми маємо дві корови і коня і віз і то наш цілий маєток. Так Вам пишу, як є. Ми не пішли самі, а нас вигнали, а чи на завжди, то не знати. По їх думці, то так, а на нашу думку це буде залежати як світ буде змінятися. Тоді кожний піде на своє. Тепер вигнали нас, бо такий світ настав, що кожний мусить бути переселений. Ми чули, що до наших сіл мають прийти ґуралі. Але от, як то є: вони прийдуть на готове, засіяне, а ми ніякої помочі не дістаємо. Шкода там Ваших людей, що тільки до УНРРА дають, а ми бідні нічого з того не скористали. Хіба, як хто має добру родину в Америці, то вона ним тут заопікується. Тож я Вас прошу, Дідусю, Ви є там свідомий чоловік, то старайтеся за нашим добрим народом постояти, бо марно пропаде, розтрясений по цілому світі. Так нарід порозїздився, що навіть за рідного брата нічого не можна довідатися. Так само і з нашою мамою. Вони осталися, ми їй не можемо помогти.

ПРОСЛІДЖУЮТЬ НАСЛІДКИ АТОМОВОЇ СИЛИ. — Рік після вибуху атомової бомби під водою коло острова Бікіні, робітники по черзі що 8 годин зішкробують краску з чердака транспортового корабля Критенден. Краска має бути прослíджена для виказання своєї радіоактивности. Людей, що працюють над цим, оглядають при помочі приладу Ґайґера.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

9857. Королевич Васило з с. Маркова, Підгайці, від Королевич Степанії.

9859. Мигаль Льва, Марти і Антонини з Винник, Львів, від Олексів Евгенії (Корецька).

9860. Салапата Івана з села Полянчик, Сянік, від Тепак Марії (Салапата).

9861. Хохула Івана з с. Ридне, Сянік, від Макар Катерини.

9862. Морикінь Михайла і Василя з с. Дзвіняч, Турка, від Лимич Івана.

9863. Антонів Івана і Анни з с. Ботелка Виж., Турка, від Антонів Миколи.

9864. Короленко Ксені (Заяць) Гладкий Ілька з с. Ладичин, Тернопіль, від Ґоґусь Ангелини (Заяць) і Богдана.

9865. Таць Анни з с. Ставеша, Горлиці, Босович Івана, Дрилевич Івана від Босневич Андрія.

9866. Ліба Дмитра з с. Проздевич, Перемишль, від Ліба Катерини.

9868. Мороз Івана з с. Водники, Бібрка, від Мороз Петра.

9869. Комаринський Степана з с. Підлися, Золочів, від Литвин Онуфрія.

9870. До кревних і знакомих від Квасницький Теодора з с. Мшана, Зборів.

9871. Шевченко Романа з с. Петрополівка, Єлисаветград, від Шевченко Анни.

9872. Николишин Марії, Вапенніґ Кароля з с. Маршин, Стрий, від Бурій Анни.

9873. Фіґура Пазі від Хай Теодора з с. Лютовиська, Самбір.

9874. Шульга Петра з Глинян, Біганська Ольги від д-ра Шульга Зенона.

9875. Сотничок Антонини Іванівна з с. Скопці, Переяслав, від Федорченко Івана.

9876. Радзіван Миколи, Володимира і Дмитра з с. Ляшки Кор., Перемишляни, від Вінклер Тадея.

9877. Яцибюк Федора, Тимчишин Марії від Яцибюк Михайла з с. Торговиця, Товмач.

9878. Симчук Анни і Агафії, Мельник Михайла від Симчук Дмитра з с. Торговиця. Товмач.

9879. Атаманюк Дмитра і Варвари з с. Торговиця, Товмач, від Хавлюк Теодора.

9880. Бажає навязати кореспонденцію з українською дівчиною. Ключовський Прокіп з Космача, Коломия, літ 34.

9881. До тітки від Набрій Ілька з с. Гошів, Лісько.

9882. Кравчишак Анни і Івана з с. Задвіря, Лісько, від Малецька Юлії.

9883. Павлів Марії з с. Чорна, Лісько, від Міхний Марії.

9884. Кнігніцька Марії з с. Кубаївка, Надвірна, від Паламар Параски.

9885. До рідних і знакомих з с. Желтків і Вязиня, Вильна, від Субог Олександра.

9886. Кондацький Павла з с. Костарівці, Сяніа, від Малищак Катерини.

9887. Юрчишин Василя з с. Жевачів, Городенка, від Юрчишин Олени (Ґаблей).

9888. Богатирець Самуіла з с. Кабин, Буковина, від Богатирець Олімпія.

9889. Пахолків Василя з с. Келснідовичі, Чортків, від Кіпрак Емілії.

9890. Летник Ірини і Палажки, Попик Ірини від Летник Марії з с. Котузів, Підгайці.

9891. Костенко Анни з с. Чернелиці, Городенка, від Михайлюк Анни (Житний).

9892. Совюк Івана з с. Острів, Станиславів, від Козій Богдана.

9893. Кострубяк Марії і Анастазії з с. Кіданче, Коломия, від Юхненко Дмитра.

9894. Гавілей Василя з села Дзидзів, Турка, від Гавілей Василя.

9895. Ковальчук Михайла з с. Саранчуки від Семенець Василя.

9896. Канарев Тихона Федорович, Ізбенко Макар з Кубані від Матвієнко Матрони Пирогова.

9897. До рідних і знакомих з с. Мамаївці Нові, Чернівці, проф. Бусов від Глібка Юрія.

9898. Косован Танаса, Миндрищора Миколи і Василя від Палійчук Василя з с. Банилів Вол., Сторожинець.

9899. Проць Миколи, Рухлій Онуфрія з с. Біла, Тернопіль, від Проць Михайла.

9900. Лолух Івана, Кайник Юлі з Карпатської України від Мигович Миколи.

9901. Баласинович Марії з Черновець від Сольська-Гайдук Агрипіни.

9902. Венґльовський Теодора з с. Меків, Сянік, від Венґльовський Степана.

9903. Новачок Марка з села Березне, Волинь, від Луцик Ольги.

9904. Ґірель Якова Максимович з с. Ладно, Слуцьк, від Ботсян Надії Федорівна.

9905. Неізко Семена Федорович з с. Стопяги, Переяслав, від Котлярева Уляни.

9906. Коваль Михайла, Білий Дмитра, Озімка Богдана з с. Купчинці, Тернопіль, від Чайка Василя.

9907. Щевчик Анни з села Крайне, Добромиль, від Павлюх Михайла.

9908. Ґруник Михайла з с. Шиблеї, Мостиська, від Стецина Юстини.

По інформації висать до:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне,** то хай **разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

На тернових дорогах советських

Продовження зо ст. 2-гої)

Зробили очну ставу з тюремним начальством. Пригадую, що мене спиняли, але, я, не слухаючи, говорив, говорив... Я оповідав. Одеревяніла голова, горіла. Увесь тремтів.

Допит скінчився і всіх попросили вийти. Я сів у сусідній кімнаті. Розмови чути не було, але коли телефоном розмовляли з Москвою, посилюючи голос, — чути було окремі слова. Годин за півтори чи дві комісія винесла вирок: заарештувати коменданта, обох його помічників та ще трьох. Нам оголосили: коменданта — розстріляти, помічникам: одному — шість, другому чотири роки вязниці. Трьом іншим — по три роки кожному. Начальникові ГПУ та його помічникові Конічеву — догана.

Пізніше ми довідались, що ніхто з них покараний не був а лише переведені до інших вязниць на тіж посади.

До тюрми прибула нова адміністрація, а комендантом призначено Копейкіна. Режим полегшав. Перестали стригти: прискорили відправку в ліси.

(Дальше буде).

ПОШУКУЮТЬ

Марія Пшепюрська, дочка о. Андрія Пшепюрського зі Старяви, пов. Мостиська, здоровить своїх знайомих односельчан і просить подати вістку.

MARIA PSHEPIURSKA
Mittenwald UNRRA D.P. Camp
Jagerkaserne, A. Block 145
Bavaria, Germany
U. S. Zone

ДЯКОВЧИТЕЛЯ-ДІРИҐЕНТА

Укр. гр.-католицька парохія св. Иосафата в Рочестер, Н. Й., пошукує Дяковчителя, щоб умів добре провадити хором, давати представлення концерти. Місце до обняття від 1-го вересня 1947 р. Платня згідно з умовою. Голоситись до:

ST. JOSAPHAT CHURCH
303 Hudson Avenue
ROCHESTER 5, N. Y.

ПОШУКУВАННЯ ПОСАД

ПОШУКУЄ ПОСАДИ

Дяковчитель дірiґент, відповідний своїй професії. Обійме посаду при українській парохії коли небудь. Потребуючі громади зводять писати: **Diako-Uczytel c/o Svoboda P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J.**

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ТАРЗАН, ч. 1666. Песя небезпека.

Вючися з болю в обіймах Зорга, Джелка показала лік. Зорг пив лакомо. Здавалося, що його літа опадали з нього... він знову став молодим.

Зловіщими пальцями Зорг вхопив Джелку за горло. „Ти хотіла мене обманути" — застогнав він. І його пальці замкнулися.

Як лише Тарзан повернувся після того, як випровадив Джену на дорогу, а Нкіму вислав по лікаря, Зорг кинувся на двір з святині.

У руці він мав старинну зброю з циркової арени. Коли він отворив двері малого прибудованого будинку, великий пес кинувся на двір.